

Boom Juridische uitgevers
Postbus 85576
2508 CG Den Haag
T (070) 330 70 33
F (070) 330 70 30
E info@bjv.nl
I www.bju.nl

EstateTip Review

Afl. 2011-1

12 januari 2011

De naar de letter van de wet 'waardige' onwaardige echtgenoot

Een casus (Rb. Utrecht 1 september 2010, *LJN* BN5787, *RFR* 2010, 132) die in de media ook wel bekend is als de Nunense moordzaak, laat ons vandaag stilstaan bij onwaardigheid.

Kort de feiten. V is in tweede echt gehuwd met M. Uit dit huwelijk is zoon B geboren. Uit een eerder huwelijk van V is zoon A geboren. V is in 2001 als vermist opgegeven. In 2004 is de in 2003 gegeven beschikking ingeschreven waarbij de echtscheiding tussen V en M werd uitgesproken. In 2005 is het stoffelijk overschot van V gevonden en is een akte van lijkvinding opgemaakt.

M is *strafrechtelijk* vervolgd voor zijn betrokkenheid bij de dood van V. M is ten laste gelegd dat hij in januari 2001 V van het leven heeft beroofd en daarna het stoffelijk overschot van V heeft begraven en/of verborgen met het oogmerk om het feit of de oorzaak van het overlijden te verbergen. Uit de berichtgeving over de zaak in de media valt af te leiden dat M claimt dat V zelfmoord heeft gepleegd. M stelt dat hij geen afstand van V's lichaam kon doen en dat hij V heeft begraven in zijn tuin. Echter, het stoffelijk overschot van V is uiteindelijk gevonden in het huis van M's tweelingbroer, die overigens in dezelfde straat als M woonde. V was 'begraven' in het in aanbouw zijnde huis.

In de *strafprocedure* heeft de Rechtbank 's-Hertogenbosch bovengenoemde feiten bewezen verklaard. Zo niet in beroep het Hof 's-Hertogenbosch. Het hof is van mening dat niet bewezen verklaard kan worden dat V door M van het leven is beroofd en spreekt M van dit feit vrij. Wel bewezen verklaard achtte het hof het ten laste gelegde ter zake van het verbergen van het stoffelijk overschot. M is daarvoor veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar. Het tegen dit vonnis ingestelde cassatieberoep is in 2010 verworpen.

Keren we terug naar de *civiele procedure*. V had in 2000 ten behoeve van haar echtgenoot M een ouderlijke boedelverdeling gemaakt waarbij M en haar kinderen A en B tot erfgenamen werden benoemd. In de onderhavige zaak kwam de vraag aan de orde of M (mede)erfgenaar is van V. Bij de beantwoording van deze vraag zijn twee aspecten van belang. Allereerst de vraag of, nu geen precieze datum van overlijden bekend is en het huwelijk in 2004 werd ontbonden, M wel als 'echtgenoot' heeft te gelden. In het bevestigend geval komt de vraag omtrent M's onwaardigheid aan de orde.

Ten aanzien van het moment van overlijden constateert de rechtbank dat 'de omstandigheid, dat het tot dan toe regelmatige patroon van geldopname met ingang van 18 januari 2001 plotseling is geëindigd en er in het geheel geen geld meer door [V] werd opgenomen' en V sedertdien niet meer is gezien, sterke aanwijzingen opleveren dat V in 2001 is overleden. Op dat moment was M nog met haar gehuwd en dus haar mede-erfgenaar.

Inzake het tweede aspect, de onwaardigheid, overweegt Rechtbank Utrecht in de civiele procedure:

'4.12. De rechtbank overweegt als volgt. De nalatenschap is opengevallen vóór het in werking treden van het nieuwe erfrecht per 1 januari 2003. Op grond van het overgangsrecht (artikel 68a van de Overgangswet nieuw burgerlijk wetboek) is artikel 4:3 BW van toepassing. In dit geval doet *geen van de in artikel 4:3 lid 1 BW genoemde voorwaarden voor toepassing van dit artikel zich voor*, zodat [gedaagde] *niet van rechtswege onwaardig* is om uit de nalatenschap voordeel te trekken.

4.13. *Onder omstandigheden* kan vererving door een erfgenaam echter zo stuitend zijn dat het onaanvaardbaar is voor het *rechtsgevoel* om hem als erfgenaam toe te laten. [M] heeft door het verbergen van het stoffelijk overschot eraan bijgedragen dat de naasten van [M] lange tijd in onzekerheid hebben verkeerd omtrent de vraag of zij nog in leven was. Het [straf]Hof heeft in zijn arrest van 6 april 2007 overwogen dat [gedaagde] – naar zijn zeggen – geen afstand van [V] kon nemen en haar bij zich wilde houden. Volgens het [straf]Hof getuigt dit van egoïsme met voorbijgaan aan de belangen van de naasten van [V]. Dit betreft de belangen van de nabestaanden van [V] en *niet de belangen van [V] zelf*.

Niet gesteld of gebleken is dat [M] jegens [V] op dusdanige wijze heeft gehandeld dat het voor het rechtsgevoel onaanvaardbaar is om [M] als erfgenaam van [V] toe te laten.

4.14. Het voorgaande leidt tot de conclusie dat *[M] niet onwaardig* is om van [V] te kunnen erven.' (toevoeging en cursivering van mij, FH)

Niet uit te sluiten is dat het oordeel van de rechtbank gemengde gevoelens oproept. De uitspraak is enerzijds wel te begrijpen en wellicht de enig juiste. Het geeft immers geen pas om nadat tot in hoogste instantie geprocedeerd is over de schuldvraag en M uiteindelijk niet schuldig is bevonden aan levensberoving, M 'erfrechtelijk' wel schuldig en daarmee onwaardig te 'achten'. Art. 4:3 BW biedt nu eenmaal deze ruimte niet.

Anderzijds is de uitkomst gezien het feitencomplex wrang. Zeker met in het achterhoofd de casus van de onwaardige kleinzoon (Hof Amsterdam 15 augustus 2002, *NJ* 2003, 53) en de – weliswaar huwelijksvermogensrechtelijke – casus van De vermoorde Bruid (HR 7 december 1990, *NJ* 1991, 593 m.nt. EAAL), kan de vraag worden opgeworpen of 'het rechtsgevoel' en redelijkheid en billijkheid niet ook tot een andere conclusie hadden kunnen leiden. Zie hierover bijvoorbeeld Asser/Perrick, *Mr. C. Asser's Handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. Deel 4*. Erfrecht en schenking*, Deventer: Kluwer (online-versie), nr. 27.

Wat hiervan ook zij, wellicht dat onderhavige casus aanleiding is om de wettelijke onwaardigheidscriteria nog eens tegen het licht te houden? Zou los van de doodsoorzaak het 'verdonkeremanen' van het lichaam niet ook – altijd – moeten resulteren in onwaardigheid?

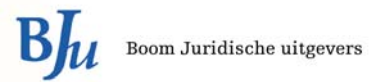
Zie over onwaardigheid in breed perspectief ook het recente lezenswaardige artikel van J.M. Tempelaar, 'Het familiedrama en onwaardigheid', *WPNR* 6865 (2010).

Mr. F.M.H. Hoens

Tot volgende week!

www.scholsburgerhartschols.nl

www.bju.nl

© 2011 Boom Juridische uitgevers / ScholsBurgerhartSchols

Hoewel de uiterste zorg is besteed aan de inhoud van *EstateTip Review* aanvaarden de uitgever en de redactie geen aansprakelijkheid voor onvolledigheid of onjuistheid.